

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 13 Sayı: 69 Mart 2020 & Volume: 13 Issue: 69 March 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4040>

SPOR BİLİMLERİNDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ ÇALIŞMALARINA YÖNELİK BİR İNCELEME* AN INVESTIGATION ON ORGANIZATIONAL BEHAVIOR STUDIES IN SPORT SCIENCES

Büyüamin ÖZGÜLEŞ**

Öz

Bu araştırmada spor bilimlerinde yapılmış olan örgütsel davranış konularına ait lisansüstü tezlerden inceleme yapılarak konu hakkında bütüncül olarak bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır. Bu amaçla spor bilimlerinde 21 farklı anabilim dalı için ulusal tez merkezinde 2009-2019 yıllarında yapılmış olan yüksek lisans ile doktora tezleri incelemeye tabii tutulmuştur. Bu bağlamda araştırmancın anabilim dalları, araştırmancın yılı, araştırmancın türü, danışman unvanları, değişkenler ve evren ile örnekleme hakkında bilgiler elde etmek amaçlanmıştır, elde edilen bulgular frekans yöntemi ile yıllara göre dağılım ve konu başlıkları yönlerinden analiz edilmiştir. İlgili yıllarda spor bilimlerinde yapılan 3858 adet tez incelenmiş ve 126 tanesinin örgütsel davranış konuları ile ilgili olduğu bulunmuştur. Yapılan araştırmada örgütsel bağlılık, iş doyumunu, tükenmişlik, liderlik gibi konuların en fazla çalışıldığı görülmüştür. Prezantizm, dayanıklılık, öğrenme, özgecilik, gibi kavramların ise en az çalışıldığı görülmüştür. Evren ve örneklem açısından incelendiğinde ise gençlik ve spor il müdürlükleri çalışanları, beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörler ile spor bilimlerindeki akademisyenlerin daha çok araştırmaya dâhil edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri, Örgütsel Davranış, Lisansüstü Tezler, İçerik Analizi.

JEL Kodları: M19, I 12, D 23

Abstract

In this research, it is aimed to obtain a holistic knowledge of the subject by examining the subjects of organizational behavior made in sports sciences through graduate dissertations. For this purpose, for 21 different departments in sports sciences, master's and doctoral dissertations published in the national thesis center between 2009 and 2019 were subjected to examination. In this context, it was aimed to obtain information about the department of research, year, type of research, consultant titles, variables, and the universe and its sampling, and the findings were analyzed concerning the distribution by year and by frequency method. In the relevant years, 3858 theses made in sports sciences were examined and 126 were found to be related to organizational behavior. In the study, organizational commitment, job satisfaction, burnout, leadership, such as the most studies were found. Concepts such as presentism, endurance, learning, altruism, etc. have been studied in the least. When examined in terms of the universe and sampling, it was observed that youth sports provincial directorate employees, physical education teachers and coaches and academicians in sports sciences were more involved in the study.

Keywords: Sport Sciences, Organizational Behavior, Graduate Theses, Content Analysis.

JEL Codes: M19, I 12, D 23

Giriş

Örgütsel davranış kavramı, temelleri psikoloji bilimi, antropoloji ve sosyoloji bilimi, örgüt teorileri, stratejik yönetim ile yönetim bilimi olan bu kaynaklardan alınan kuramları kendi alan yazınında nasıl kullanıldığını araştırarak, çıktılarını ile yönetim bilimi ve insan kaynakları alanları uygulamasında sunan multidisipliner bir bilim dalıdır (Erdem, 2012, 1). Bu anlamda örgütsel davranış kavramı, örgüt içerisinde çalışan kişiler ve grupların davranışlarının nasıl ve ne şekilde olması, birbirleri aralarındaki ilişkilerin ve bu ilişkilerin oluşmasında kullanılmakta olan araçların ve bunlarla örgüt içerisindeki ilişkilerle ilgilidir (Koçel,

* Bu çalışma, 1-2 Kasım 2019 tarihinde Burdur'da düzenlenen 7. Örgütsel Davranış Kongresinde sunulan sözlü bildirinin gözden geçirilmiş şeklidir.

** Dr., Yunus Emre Devlet Hastanesi, Eskişehir, ORCID ID:0000-0002-8401-3620bunyas32@yahoo.com

1999, 357). Bu ilgi görünüş de sadece işletme ve yönetim biliminde olduğu izlenimi verse de birçok bilim dalında (spor, sağlık, turizm vb) kullanılmaktadır. Özellikle günümüzde disiplinler arası çalışmaların çoğaldığı bilinmektedir. Bu gerçeklikler ışığı altında spor bilimlerinde de örgütsel davranış çalışmalarının varlığı artmaktadır. Bu bağlamda bu araştırmadaki temel hedef spor bilimlerinde yapılmış olan lisansüstü tezlerde örgütsel davranış konuları ne düzeyde ve nasıl çalışılmış olduğunu araştırmaktır. Böylelikle konu hakkında daha bütüncül bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu hedef doğrultusunda 2009 ile 2019 yılları arasında on yıllık bir zaman dilimi içerisinde yapılan lisansüstü tezler üzerinden yapılan incelemede spor bilimleri ile ilişkili 21 ana bilim dalı başkanlığında yapılmış 3858 adet tez taranmıştır. İlgili yıllarda spor bilimlerinde yapılmış olan konusu ve içeriği örgütsel davranış ile ilgili 126 adeti incelemeye tabii tutulmuştur. Yöntem olarak içerik analizi yöntemi ile araştırmacının yılı, danışman unvanları, değişkenler, araştırmacının türü ve evren ile örneklemine göre dağılım durumları incelenmiştir. Literatürde örgütsel davranış konularına genel olarak veya örgütsel davranış konusu olarak araştıran çalışmalar mevcuttur (Duygulu, Sezgin, 2015; Turgut ve Beğenirbaş, 2016). Bu çalışmalar daha çok kongrede sunulmuş olan bildiriler ve yazılan makaleler üzerinden yapılmıştır. Bu yönüyle sektör olarak ve/veya özellikle spor bilimlerinde yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bilgiler ışığı altında ve araştırmacıların bilimsel metodolojiyi öğrendikleri, özellikle doktora tezlerinin bilime katkı sağlaması beklentisi gereği lisansüstü tezler incelenmek istenmiş olup bu bağlamda bu çalışma ile literatüre de katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

1. Kavramsal Çerçeve

Bilimsel çalışmalarda farklı değişkenler arası ilişki ve etki analizlerinin yanında belli bir konuda literatür taraması ve içerik analizi şeklinde yapılmış olan çalışmaların tek bir çalışmada toplandığı çalışmalar mevcuttur. Örgütsel davranışın yabancı yazınında O'Reilly (1991, 429-430) yapmış olduğu çalışmada örgütsel davranışın kendi içinde mikro ve makro bakış açısı ile geniş bir çalışma alanı haline geldiğine dikkat çekmiştir, mikro örgütsel davranış konuları içerisinde çoğunlukla araştırılan konular; iş davranışlarında bağımsız değişken olarak liderlik, iş tasarımı, motivasyon, kişisel farklılıklar, sonuç değişkeni olarak ise iş performansı, devamsızlık, işgücü devir oranı olarak belirtilmektedir. Özellikle 1970'lere kadar liderlik ve motivasyon ile iş tasarımı konularının daha çok araştırıldığı ve bu tip çalışmaların yeni alanlara yöneldiği bildirmektedir. Ayrıca 1980'li yılların sonuna doğru mikro davranış konularında yoğunluk yaşanmış zaman içerisinde yerini makro örgütsel davranış konularına bırakmaktadır. (O'Reilly, 1991, 429-430), Staw çalışmasında (1984, 630) bağımlı değişken olarak en fazla işe devamsızlık, iş doyumu, iş gücü devir oranı ve iş performansı olduğunu, diğer konuların ise iş stresi, anlaşmazlık ve açığa çıkarma (whistleblowing) şeklinde olduğunu bildirilmiştir. Bu ve benzeri çalışmalarda O'Reilly (1991, 431) 1987-1990 yılları arasında Journal of Applied Psychology dergisinde yayınlanmış olan örgütsel davranış ile ilgili çalışmalarını ele almış bu kapsamda liderlikle ilgili (21 çalışma), işgücü devri ve devamsızlık ile ilgili (32 çalışma), iş analizi ve tasarımı ile ilgili (34 çalışma), iş tatmini ve bağlılık ile ilgili (38 çalışma) ve en çok çalışılan motivasyon konusu ile ilgili (61 çalışma) şeklinde yoğunlaştığına dikkat çekmektedir. Türkçe yazında Turgut ve Beğenirbaş'ın yaptığı araştırmada ise bu konuda örgütsel davranış kongrelerinde yayınlanan bildiriler içerik ve ağ analizine tabi tutulmuş araştırmacının genel yapıları ortaya çıkarılmak istenmiştir. Söz konusu çalışmanın bulgularında, liderlik, iş tatmini, örgütsel bağlılık, örgütsel vatandaşlık davranışı, iş performansı gibi konuların daha fazla olduğu böylelikle pozitif psikoloji konularında bir artış olduğu gözlenmiştir. (Turgut ve Beğenirbaş, 2016, 352). Başka çalışmalarda örgütsel davranış konularına ait tezler üzerinden inceleyen çalışmalar da literatürümüze ışık tutmaktadır. Duygulu ve Sezgin'in örgütsel davranış konularına ait Türkiye'de yazılan 358 doktora tezini incelediği çalışmada tezlerin 82 tanesi liderlik üzerine, 74'ü örgütsel bağlılık, 63'ü örgüt kültürü, geri kalan 63'ünün ise iş doyumu gibi konularda yoğunlaştığı görülmüştür (Duygulu ve Sezgin, 2015, 13). Erdem'in çalışmasında ise alan yazında öne çıkan başlıkların örgüt kültürü, bağlılık, liderlik, ve psikolojik yıldırma gibi konuları kapsadığı belirtilmektedir (Erdem, 2009, 74). Coşkun ve Tabak (2017) Türkiye yazınında örgütsel davranış konuları ile insan kaynakları yönetimi alanlarında 1995 ile 2015 yıllarında yazılan yüksek lisans ile doktora tezlerini incelemiştir. Yapılan anahtar kelimelerin incelenmesiyle en fazla çalışılmış konuları tespit ederek bu konuların yoğunluklarını, ağ analizi yapılarak bu konular hakkında örgütsel davranış eğilimleri içerisindeki yerini tartışmıştır.

Örgütsel davranış literatürü ile ilgili yazın incelendiğinde yapılan çalışmaların çoğunlukla örgütsel davranış konularına ait bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişki ve etkileri anlamaya yönelik olduğu görülmüştür. literatürdeki çalışmalar içerik olarak, yazar ve atıf açısından inceleyen çok fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Oysaki makalelerin yöntembilimsel açıdan çeşitli istatistiksel yöntemler ile incelenmesi (Prichard, 1969), ve bu şekilde oluşan bibliyometrik çalışmalar ile literatürdeki gelişimi anlamak ve bu alandaki düşünce yapısı gücü ve gelişimi ortaya koymak açısından çok önemlidir. Aynı zamanda bir

başka açıdan bakıldığında bu çeşit çalışmaların geleceğe projeksiyon sunarak yol gösterici bir rol oynaması beklenmektedir (Kırkbeşoğlu vd., 2014,197; Culnan, 1986, 157). Bununla birlikte örgütsel davranış konularındaki araştırma ve çalışmaların (nitel ve nicel yöntemlerle) sayısının arttığı bilinmektedir. Bu alanda yapılan örgütsel davranış, işletmecilik ve yönetim organizasyon gibi ülkemizin alanında en önemli kongrelerinde sunulan bildirimlerin en fazla örgütsel davranış konuları hakkında olması da bu durumu desteklemektedir. Nitekim 22'nci düzenlenen yönetim organizasyon kongresinde kabul edilen 355 bildirimden 193'ü, 21'inci yönetim organizasyon kongresinde yapılan kabul edilen 381 bildirimden 181'i, örgütsel davranış alanındaki çalışmaları oluşturmaktadır. Bu mevcut durumda ülkemizde örgütsel davranış hakkında ne kadar yoğun çalışmalar yapıldığını ve ilgi gördüğünü göstermektedir. Süreli yayın olarak bakıldığında ise yabancı literatürde örgütsel davranış konuları alanlarında yayın yapan çeşitli dergiler bulunmasına karşın ülkemizde bu konuda yayın yapan sadece bir dergi (örgütsel davranış araştırmaları dergisi) bulunmaktadır. 2019 yılında yedincisi yapılan örgütsel davranış kongreleri alan yazınındaki kişileri, çalışmaları, proje ve fikirleri bir araya getirmek suretiyle bu açığı kapatmakta önemli bir rol almaktadır. Ayrıca örgütsel davranış kongresi ile ülkemizde bu konular etrafında yapılan çalışmaları gösteren yapıda olduğu şeklinde değerlendirilebilir (Turgut, Beğenirbaş, 2016, 330).

Rousseau (2007) ise örgütsel davranışın örgüt bilimleri için geniş bir şemsiye olduğu ve dolayısıyla farklı bakış açıları içermesinin de kaçınılmaz olacağını vurgulamaktadır, bu bilim dalı hakkında temel gelişme sorununun ise üretilen bilgiyi, akademinin dışındaki kullanıcıları hedeflemediğiyle ilişkili olduğu görüşündedir. Son zamanlarda spor bilimlerinde yapılan çalışmalarda örgütsel davranış konularını ele alan çalışmaların arttığı da bir gerçektir. Bu alandaki yapılan çalışmalara farklı bir açıdan bakmanın konuya ilgisi olan araştırmacılara ve literatüre katkı sayılayacağı umulmaktadır.

1.1. Spor Ve Örgüt

Yönetim literatüründe örgüt kavramı belirli amaç uğruna eylemde bulunmak üzere bir araya gelmiş kişi ve kurumlardan oluşan topluluk olarak adlandırılmaktadır. Spor, birey olarak kişilerin sağlığı ve sosyal yapısına olumlu davranış kalıpları öğretirken toplumsal olarak ise örgütsel kazanımlar sağlar. Örneğin bir spor federasyonunun temel amacı spor dalını tanıtarak yaygınlaştırmak, hem ulusal hem uluslararası düzeyde başarı seviyelerini arttırmak olmalıdır. Bu kuruluşlar dernek, klüp şirket gibi organizasyonlar aracılığı ile hizmet vermektedirler. Bu yönüyle spor ve örgüt birbirleriyle çok yakın ilişkili kavramlardır. Bu bakımdan incelendiğinde özelden çeşitli spor kulüpleri genel de ise ulusal ve uluslararası spor federasyonları, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve illerdeki şubeleri, olimpiyat komiteleri spor örgütleri denince ilk akla gelen örneklerdir (Sporbilim, 2019). Spor ile ilişkili bir diğer örgüt yapılarına ise antrenörlük ve hakemlik ile ilgili kuruluşlar örnek verilebilir.

2. Yöntem

Araştırmanın temel amacı spor bilimlerinde yapılan örgütsel davranış konularını ve ortaya çıkan eğilimleri incelemektir. Bu maksat ile örgütsel davranış alanına ilişkin temel konuların nasıl şekillendiğini, 10 yıllık süreç de spor bilimlerinde örgütsel davranış konularına ilişkin çalışmaların ağırlıklı olarak hangi konular üzerinde yoğunlaştığını hangi örneklem grubunda çalışıldığını hangi yöntemlerin kullanıldığını tespit etmek ise araştırmanın alt hedeflerini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın bir başka hedefi ise bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara örgütsel davranış konuları hakkında kapsayıcı bilgi vermek ve niş alanları tespit etmektir.

Bu amaç ve problemler çerçevesinde araştırmanın yöntemi kelime bazlı-içerik analizi ve frekans analizi şeklinde planlanmıştır. İçerik analizi sözel, yazılı materyalleri sistematik ve nesnel olarak incelenmek yöntemiyle (Sert vd., 2012, 2), belli usullerle bir veya birden fazla metinden anlamlar çıkarmak amacıyla yapılan bir yöntemdir. (Özdaşlı ve Çelikkol, 2012, 145; Weber, 1990, 9). Bir başka tanım da ise İçerik analizi hakkında bir yazarın veya kullanıcının perspektifinden metin, resim ve sembolik maddelerin sistematik bir şekilde okumasını gerektiren (Krippendorff, 2004, 3) kalıpları, temaları, önyargıları ve anlamları belirlemek amacıyla belli bir materyalin dikkatli, ayrıntılı, sistematik şekilde incelenmesi ve yorumlanmasına dayanmaktadır (Berg ve Lune, 2012: 349). Şeklinde tanımlanmaktadır.

YÖK tez merkezi internet sitesinde yapılan taramalar neticesinde tez arama motorunda gelişmiş arama kısmından spor bilimlerine ait 21 adet ana bilim dalı başkanlığı tespit edilmiş ve bu bilim dallarında yapılan tezlerin tamamı incelenmiştir. Elde edilen verilerden sadece spor bilimlerine ait örgütsel davranış konularını içeren tezler incelemeye tabi tutulmuştur. Anahtar kelimelerin seçiminde Şahin ve Yangil'in (2018, 377) belirlemiş olduğu örgütsel davranış alt temaları kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamını ülkemizde bulunan spor bilimlerinin 21 ayrı ana bilim dalı başkanlığında yapılan son 10 yılda yapılan toplam 3858 lisansüstü tezdin örgütsel davranış konularını içeren 126 adet yüksek lisans ve doktora tezi

oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada sadece çalışanların ve kurumlar ile ilgili algıların ölçümü yapılmıştır sporcuları doğrudan ilgilendiren çalışmalara yer verilmemiştir. Ayrıca 2009- 2019 yılları itibariyle yapılması ve sadece lisansüstü tezlerin incelenmesi bu araştırmanın bir kısıtı olarak düşünülebilir.

3. Bulgular

Spor bilimlerine ait 21 anabilim dalında yapılan incelemeler neticesinde 3858 adet tez incelenmiş ve 126 tane tezin örgütsel davranış konuları ile ilgili olduğu tespit edilmiş olup bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1: Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılım Tablosu

Anabilim Dalı Başkanlığı	2009-2019 Yılları Arasında Yazılan Tezler	Örgütsel Davranış İle İlgili Tezler
Spor Bilimleri	119	9
Spor Fizyolojisi	5	0
Spor Sağlık Bilimleri	62	5
Spor Yönetimi Ve Rekreasyon	2	1
Spor Eğitimi	17	4
Spor Hekimliği	63	0
Spor Yönetim Bilimleri	79	10
Spor Bilimleri Ve Teknolojisi	39	0
Spor Fizyoterapistliği	41	0
Spor Yöneticiliği	163	17
Sporda Psiko-sosyal Alanlar	46	0
Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri	155	6
Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği	435	18
Beden Eğitimi Ve Spor Eğitimi	0	0
Beden Eğitimi Öğretmenliği	39	0
Beden Eğitimi ve Spor	2123	47
Beden Eğitimi Ve Spor Öğretimi	74	2
Antrenman ve Hareket	22	0
Antrenörlük Eğitimi	250	4
Rekreasyon	59	1
Rekreasyon Yönetimi	65	2
TOPLAM	3858	126

Tablo 1 incelendiğinde spor bilimlerinde 119 tezin 9 tanesi, spor fizyolojisinde 5 tezin 0 tanesi, spor sağlık bilimlerinde 62 tezin 5 tanesi, spor yönetimi ve rekreasyon da 2 tezin 1 tanesi, spor eğitiminde 17 tezin 4 tanesi, spor hekimliğinde 63 tezin 0 tanesi, spor yönetim bilimlerinde 79 tezin 10 tanesi, spor bilimleri ve teknolojisinde de 39 tezin 0 tanesi, spor fizyoterapistliğinde 41 tezin 0 tanesi, spor yöneticiliğinde 163 tezin 17 tanesi, sporda psiko-sosyal alanlar da 46 tezin 0 tanesi, beden eğitimi ve spor bilimlerinde 155 tezin 6 tanesi, beden eğitimi ve spor öğretmenliğinde 435 tezin 18 tanesi, beden eğitimi ve spor eğitiminde 0 tezin 0 tanesi, beden eğitimi öğretmenliğinde 39 tezin 0 tanesi, beden eğitimi ve spor da 2123 tezin 47 tanesi, beden eğitimi ve spor öğretiminde 74 tezin 2 tanesi, antrenman ve hareket de 22 tezin 0 tanesi, antrenörlük eğitiminde 250

tezin 4 tanesi, rekreasyon de 59 tezin 1 tanesi, rekreasyon yönetiminde 65 tezin 2 tanesi, toplamda ise 3858 tezin 126 tanesi örgütsel davranış konuları ile ilgili olduğu bulunmuştur.

Spor Fizyolojisi, Spor Hekimliği, Spor Bilimleri Ve Teknolojisi, Spor Fizyoterapistliği, Sporda Psiko-sosyal Alanlar, Beden Eğitimi Ve Spor Eğitimi, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenman ve Hareket gibi bölümlerde örgütsel davranış konularını içeren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alanlarda örgütsel davranış konuları ile ilgili çalışma yapılmamasının sebebi ise spor ve sporcu sağlığı ile ilgili bilim dallarında bu konuların şimdiye kadar tercih edilmemiş olması ile açıklanabilir. Diğer taraftan işin doğası gereği yönetim bilimleri ile ilgili ana bilim dallarında ise diğer ana bilim dallarına göre fazla çalışmaya rastlanmıştır.

Tablo 2: Tezlerin Yıllara Göre Dağılım Tablosu

Yıl	Yapılan Tezler
2009	8
2010	11
2011	9
2012	6
2013	10
2014	18
2015	7
2016	10
2017	16
2018	26
2019	5

Tablo 2 incelendiğinde 2009 yılında 8, 2010 yılında 11, 2011 yılında 9, 2012 yılında 6, 2013 yılında 10, 2014 yılında 18, 2015 yılında 7, 2016 yılında 10, 2017 yılında 16, 2018 yılında 26, 2019 yılında 5, tezin yapıldığı görülmüştür.

2013,2014 ve 2016,2017 yıllarında daha fazla çalışma yapıldığı gözlenmiştir. Bu durum örgütsel davranış konularına ilginin zamanla arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3: Tez Türüne Göre Dağılım Tablosu

Lisansüstü tezler	Yapılan Tezler
Yüksek lisans	92
Doktora	34

Tablo 3 incelendiğinde yüksek lisans tezi 92 doktora tezi ise 34 adet olarak görülmüştür. Ülkemizde yüksek öğretim kurumlarında yapılan lisansüstü tezlerin dağılımlarında yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden fazla olması doğal olarak kabul edilebilir. Tablo 3 deki bulgularda bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 4: Danışmanlarına Göre Dağılım Tablosu

Tez Danışman Unvanları	Tezlerin Sayısı
Dr. Öğretim Üyesi	59
Doç. Dr.	51
Prof. Dr.	16

Tablo 4 incelendiğinde Dr. Öğretim Üyesi 59, Doç. Dr. 51, Prof. Dr. 16 tezde danışmanlık yaptığı görülmüştür. Üniversite kadrolarında doktor öğretim üyesi sayısı fazla doçent ve profesör unvanlarında çalışanların sayısı ise daha az olması beklenmektedir. Bu çalışmada doktor öğretim üyesi ve doçent unvanlı danışmanların sayısının birbirlerine yakın olması farklı bir bulgudur. Bu durum da doçent unvanlı danışmaların örgütsel davranış konularını daha çok çalıştığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5: Tezlerin Konularına Göre Dağılım Tablosu

Örgütsel Davranış Konusu	Frekans	Örgütsel Davranış Konusu	Frekans
Örgütsel Bağlılık	38	Farkındalık	11
Stres	8	Özdeşleşme	3
Mutluluk	2	Başa Çıkma	2
Birey İş-Örgüt Uyumu	2	Mobbing / Yıldırma	12 (9-3)
İşten Ayrılma Niyet	3	Örgütsel Vatandaşlık	5
Yabancılaşma	2	Adanmışlık/Sarginlık	3 (2-1)
Tükenmişlik	17	Kişilik Özellikleri	2
Çatışma Yönetimi	6	Özyeterlilik	2
İş Doyumu	18	Mesleki Sosyalleşme	2
Çok Kültürlülük	1	Örgütsel Sosyalleşme	1
Örgüt Kültürü	6	Sosyal Destek	1
Liderlik	13	Pozitif Psikolojik Sermaye	1
Duygusal Emek	1	Örgütsel Adalet	10
İletişim Becerileri	2	Örgütsel Sessizlik	3
Duygusal Zekâ	6	Örgütsel Sinizm	8
Empatik Eğilim	1	Presentizm	1
Örgüt İklimi	3	Örgütsel Güven	6
İş Tatmini / Mesleki Doyum	12 (11-1)	Psikolojik Dayanıklılık	1
Yaşam Tatmini / Doyumu / Bağlılığı	7 (4-2-1)	İşgören Performansı	2
Özgecilik	1	İyi Oluş	2
Benlik Saygısı	1	Kayırmacılık (Nepotizm)	1
İş Anlamı	1	Örgütsel Öğrenme	1

Tablo 5 incelendiğinde örgütsel bağlılık 38, stres 8, mutluluk 2, birey iş-örgüt uyumu 2, işten ayrılma niyet 3, yabancılaşma 2, tükenmişlik 17, çatışma yönetimi 6, iş doyumunu 18, çok kültürlülük 1, örgüt kültürü 6, liderlik 13, duygusal emek 1, iletişim becerileri 2, duygusal zekâ 6, empatik eğilim 1, örgüt iklimi 3, iş tatmini / mesleki doyum 12, yaşam tatmini / doyumunu / bağlılığı 7, özgecilik 1, benlik saygısı 1, iş anlamı 1, farkındalık 11, özdeşleşme 3, başa çıkma 2, mobbing / yıldırma 12 (9-3), örgütsel vatandaşlık 5, adanmışlık / sarginlık 3 (2-1), kişilik özellikleri 2, özyeterlilik 2, mesleki sosyalleşme 2, örgütsel sosyalleşme 1, sosyal destek 1, pozitif psikolojik sermaye 1, örgütsel adalet 10, örgütsel sessizlik 3, örgütsel sinizm 8, presentizm 1, örgütsel güven 6, psikolojik dayanıklılık 1, işgören performansı 2, iyi oluş 2, kayırmacılık (nepotizm) 1, örgütsel öğrenme 1 kez çalışıldığı görülmüştür.

Tablo 6: Tezlerin Evren Ve Örnekleme Göre Dağılım Tablosu

Evren Ve/ Veya Örneklem	Frekans
Çalışan	41
Öğretmen	30
Sporcu	4
Akademisyen	15
Antrenörler	10
Yöneticiler	10
Hakem	4
Bahsedilmemiş	7

Tablo 6 incelendiğinde çalışan 41, öğretmen 30, sporcu 4, akademisyen 15, antrenörler 10, yöneticiler 10, hakem 4, bahsedilmemiş 7 olarak görülmüştür. Bu dağılımın sektördeki mevcut durumu yansıttığı söylenebilir.

Tablo 7: Tezlerin Yöntem Tablosu

Lisansüstü Tezler		Yöntem Seçimi
Yüksek lisans	92	Nicel Ve İstatistiksel Programlar
Doktora	34	Nicel Ve İstatistiksel Programlar

Tablo 7 incelendiğinde ise yapılan bütün tezlerin nicel yöntem kullanılarak istatistiksel programlar vasıtasıyla analiz edildiği görülmüştür.

Bu alanlarda nitel veya karma yöntemler ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

4. Tartışma Ve Sonuç

Lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre yapılan incelemede sporun sağlık kısımları ile ilgili olan spor hekimliği, spor fizyoterapistliği, spor fizyolojisi gibi alanlarda örgütsel davranış konuları ile ilgili tezlerin olmadığı görülmüştür ve öyle olması gerektiği düşünülmektedir. Spor yönetimi ve rekreasyon, spor yönetim bilimleri, spor yöneticiliği bölümlerinde toplam 144 tezin 28 tanesi (yaklaşık %20 si) örgütsel davranış konuları ile ilgili olduğu görülmüştür. Bu durum Turgut, Beğenirbaş'ın (2016, 330). Yapmış olduğu çalışmadaki bulguları destekler niteliktedir başka bir deyişle bu konuların yönetim bilimlerinde daha çok çalışıldığı anlamına gelmektedir.

Tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında 2013, 2014 ve 2016, 2017 yıllarında daha fazla çalışma yapıldığı gözlenmiştir. 2013 yılından sonra görece olarak daha çok örgütsel bağlılık çalışmaları yapılmış olduğu ve niş alan olarak görülmüştür.

Tezlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde ise örgütsel bağlılık (38), iş tatmini / iş doyumunu (30), ve tükenmişlik (17) kavramlarının en fazla çalışıldığı görülmüştür. Bu durum literatürde Coşkun ve Tabak'ın (2017:110) çalışması ile uyum göstermektedir. Değişkenler açısından sadece birer kez çalışılan konular ise duygusal emek, empatik eğilim, özgecilik, benlik saygısı, iş anlamı, örgütsel sosyalleşme, pozitif psikolojik sermaye, presentizm, psikolojik dayanıklılık, kayırmacılık (nepotizm) olarak tespit edilmiştir. Birer kez çalışılan örgütsel davranış konularının az olmasının sebeplerinden birisi de bu konuların örgütsel davranış alanlarının yeni konuları olduğu düşüncesidir. Daha sonraki yıllarda bu konulara ait çalışmaların artacağı değerlendirilmektedir. Gelecekte araştırma yapacak araştırmacılara bu konulara yönelmeleri ve/veya daha az örneklem ile hangi değişkenler ile ilgili çalışmalar yapıldığını araştıran konularda çalışma yapmaları tavsiye edilebilir.

Tezlerin evren ve örnekleme göre incelendiğinde ise örgüt çalışanları, öğretmen ve akademisyenler ile ilgili çalışmaların görece daha çok olduğu görülmüştür. Evren ve örneklem açısından öğretmen ve akademisyenlerin çalışmalara daha çok dahil edilmesinin temel sebebinin araştırmanın probleminden çok daha kolay veri elde etme iç güdüsü olduğu değerlendirilmektedir.

Yüksek lisans çalışmalarının doktora çalışmalarından çok olmasının ve tez danışmanlarının Dr. Öğretim üyesinin fazla doçent ve profesörlerin daha az olmasının temel sebebinin bu değişkenlerdeki popülasyon olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırmanın en önemli bulgularından biriside yöntem açısından bakıldığında 126 tezin tamamının nicel yöntem ve anket aracılığı ile veri toplanmış ve istatistiksel programlar yardımı ile analizler yapılmıştır. Günümüzde yönetim bilimlerinde nitel veya karma çalışmalara sıklıkla rastlanırken spor bilimlerinde sadece nicel yöntemlerin tercih edilmesi bu alanda bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Araştırmacıların gelecekteki yapacakları çalışmalarda farklı yöntemler ile çalışmaların bağımlı ve bağımsız değişkenlerinin ne düzeyde olduğunu belirten çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Berg, Bruce Lawrence, Lune, Howard (2004). *Qualitative Research Methods For The Social Sciences*. (Vol. 5), Boston, MA: Pearson.
- Culnan, Mary.J (1986). The intellectual development of management information systems, 1972-1982: a co-citation. *Management Science*, Vol 32, No 2, pp.156-172.
- Coşkun, Hüseyin, Emre, Tabak, Akif (2017). Örgütsel Davranış Çalıştığımızda Aslında Ne Çalışıyoruz? Türkiye'de Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerinden Bir Değerlendirme. *İş ve İnsan Dergisi*, 4(2), 101-111
- Duygulu, Ethem, Sezgin Oytun, Boran (2015). Türkiye'de örgütsel davranış yazını doktora tezlerine yönelik bir inceleme. *İş ve İnsan Dergisi*, 2(1), 13-25.

- Erdem, Ferda (2009). Örgütsel Davranış Araştırmalarında Niş Alanlar Nasıl Belirleniyor? Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Yazını Üzerine Kısa Bir Değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 65-78
- Erdem, İnci, Robbins, Stephan.P., Judge, Timothy.A. (2012). *Örgütsel Davranış*. Çev. Ed. İnci Erdem, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kırkbeşoğlu, Erdem, Sözen, H. Cenk, Kurt, Esra (2014). Türkiye’de Örgüt Kuramı Çalışmalarının Bibliyometrik Profili: Atıf Ağlarının Dönemsel Karşılaştırması. 22. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 22-24 Mayıs 2014, Konya*, pp. 197-204.
- Koçel, Tamer (1999). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Krippendorff, Klaus (2004). Reliability in Content Analysis. *Human Communication Research*, C. 30, S. 3, s. 411-433.
- O'Reilly III, Charles. A. (1991). Organizational behavior: where we've been, where we're going. *Annual Review of Psychology*, 42(1), 427-458.
- Öztürk, Füsün (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. 1. Baskı, Bağırhan Yayınevi
- Özdaşlı, Kürsat, Çelikkol, Özlem (2012). Psikolojik Sözleşme: Kavramsal Çerçeve ve Bir İçerik Analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol 4, No 7, pp.141-154.
- Rousseau, Denise, M. (2007). Standing out in the Fields of Organization Science. *Journal of Organizational Behavior*, 28 (7), 849 – 857.
- Sert, Gülşen, Kurtoğlu, Meltem, Akıncı, Ahmet, Seferoğlu, Sadi S. (2012). Öğretmenlerin Teknoloji Kullanma Durumlarını İnceleyen Araştırmalara Bir Bakış: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Akademik Bilişim, 1-3 Şubat 2012 Uşak Üniversitesi*.
- Sporbilim Spor ve örgüt <http://www.sporbilim.com/sayfa.asp?mdl=haber&param=67> Erişim tarihi: 22.08.2019.
- Staw, Barry, M. (1984). Organizational behavior: a review and reformulation of the field's outcome variables. *Annual Review of Psychology*, 35(1), 627- 666.
- Şahin, Meltem, Dil, Yangil, Fulya, Mısırdalı (2018). Türkiye’de Örgütsel Davranış Yazınına Bir Bakış: 2012-2016 Yılları Arasında Yayımlanmış Üniversite Sosyal Bilimler Dergileri Üzerine İçerik Analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10/2 . 371-38, DOI: 10.20491/isarder.2018.434
- Turgut, Ercan, Beğenirbaş, Memduh (2016), Türkiye’deki Örgütsel Davranış Yazınına Bakış: Örgütsel Davranış Kongrelerinin Yazar ve İçerik Yönünden Ağ Analizi İle İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 18/1, 328-354
- Weber, Robert, Philip (1990). *Basic Content Analysis*. 2nd Edition, California: Sage Publications.